

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

ННІ лісового і садово-паркового господарства

ДОПУСКАЄТЬСЯ ДО ЗАХИСТУ

Завідувач кафедри
ландшафтної архітектури
та фітодизайну

Колесніченко О. В.

“___” _____ 2025 р.

БАКАЛАВРСЬКА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему: «Проектні пропозиції щодо ландшафтного оформлення прибудинкової території в с. Савенки Вишгородського р-ну Київської обл.»

Спеціальність 06 – Садово-паркове господарство

Гарант освітньої програми

к. с.-г. наук, доцент .....Піхало О. В.

Керівник бакалаврської кваліфікаційної роботи

д.с.-г. н., доцент

Зібцева О. В.

Виконала

Серб С. М.

КИЇВ - 2025

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ЛІСОВОГО ТА САДОВО-ПАРКОВОГО ГОСПОДАРСТВА

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Завідувач кафедри
ландшафтної архітектури та ФД
д.б.н., проф. _____ Колесніченко О.В.
“ _____ ” _____ 2024 р.

ЗАВДАННЯ
на виконання бакалаврської кваліфікаційної роботи студенту
Серб Софії Миколаївні

Спеціальність 206 – «Садово-паркове господарство»

Тема бакалаврської кваліфікаційної роботи: *«Проектні пропозиції щодо ландшафтного оформлення прибудинкової території в с. Савенки Вишгородського р-ну Київської обл.»*

затверджена наказом ректора НУБіП України від 11.11.2024 р. № 2020 «С»

Термін подання завершеної роботи на кафедру 31.05.2025 р.

Вихідні дані до бакалаврської кваліфікаційної роботи:

джерела інформації (літературні, інтернет-джерела, наукові праці, статистичні дані), картографічні матеріали.

Перелік питань, що підлягають дослідженню:

1. Природні та економічні умови регіону досліджень.
2. Сучасні тенденції в організації територій приватних садиб
3. Передпроектне обстеження території садиби.
4. Інвентаризація існуючих насаджень.
5. Розробка пропозицій щодо функціонального зонування території садиби.
6. Розробка пропозицій щодо благоустрою території садиби.

Перелік графічних документів: ситуаційний план міста, опорний і генеральний плани, фрагменти, візуалізація.

Дата видачі завдання – 25.06.2024 р.

Керівник бакалаврської кваліфікаційної роботи

Зібцева О. В.

Завдання прийняв до виконання

Серб С. М.

РЕФЕРАТ

Бакалаврська кваліфікаційна робота включає вступ, чотири розділи, висновки, список використаних джерел, 2 додатки, 3 таблиці, 21 ілюстрацію. Загальний обсяг пояснювальної записки — 63 сторінок. У роботі опрацьовано 34 джерела літератури.

Дослідження присвячене темі організації ландшафтного дизайну приватної садиби в селі Савенки Вишгородського району Київської області. Об'єктом дослідження виступає ділянка площею 2401,6 м². У межах дипломного проекту було розроблено сучасну просторову організацію території із зонуванням, добором асортименту рослин, елементів благоустрою та озеленення.

У першому розділі розкрито теоретичні основи ландшафтного дизайну, сучасні підходи до організації приватних територій та роль озеленення у створенні комфортного середовища.

У другому розділі наведено характеристику природних умов території: кліматичні, ґрунтові, інсоляційні параметри, а також здійснено натурне обстеження ділянки, встановлено початковий баланс території та особливості рельєфу.

У третьому розділі проведено планувальний аналіз і зонування території, розроблено генеральний план, визначено відкриті, напіввідкриті та закриті типи простору, а також підібрано асортимент декоративних, плодкових і хвойних рослин із урахуванням умов зростання.

У четвертому розділі представлено проєктні рішення щодо благоустрою: типи доріжок, мощення, декоративні елементи (малі архітектурні форми, тераса з меблями, елементи озеленення), а також описано принципи догляду за насадженнями на ділянці.

Ключові слова: ландшафтний дизайн, приватна садиба, функціональне зонування, благоустрій, добір рослин, композиція насаджень, просторове середовище.

ЗМІСТ

ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1	7
СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ТЕРИТОРІЇ САДИБ: ВІТЧИЗНЯНИЙ І ЗАКОРДОНІЙ ДОСВІД	7
РОЗДІЛ 2	14
ПРИРОДНІ УМОВИ ТА ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДОСЛІДНОЇ ТЕРИТОРІЇ.....	14
2.1. Місце розташування об'єкту проектування	14
2.2. Природні умови місця дослідження.....	15
2.3. Обстеження об'єкту проектування.....	16
РОЗДІЛ 3	18
ЛАНДШАФТНО-ПРОСТОРОВА ОРГАНІЗАЦІЯ ТЕРИТОРІЇ ОБ'ЄКТА ПРОЕКТУВАННЯ	18
3.1. Визначення функціональних зон приватної садиби.....	18
3.2.Формування концепції та планувальної моделі території	20
3.3. Побудова рослинної композиції на об'єкті	23
РОЗДІЛ 4.....	35
ТЕХНОЛОГІЧНІ ТА АГРОТЕХНІЧНІ РІШЕННЯ	35
У ПРОЦЕСІ СТВОРЕННЯ ОБ'ЄКТА.....	35
4.1. Організація доріжок та стежок	35
4.2. Застосування малих архітектурних елементів у просторі садиби	39
4.3. Агротехнічні основи створення зелених насаджень і догляду за ними	43
ВИСНОВКИ.....	46
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	48
ДОДАТКИ.....	52

ВСТУП

У сучасних умовах розвитку містобудування зростає попит на облаштування приватних територій, інтерес до ефективного використання та естетичної організації присадибних ділянок. Садиба перестає бути лише простором для житла – вона перетворюється в елемент особистого комфорту, естетики та рекреаційного середовища. Вітчизняний досвід активно формується під впливом європейських тенденцій, які враховують екологічні, культурні, соціальні та економічні аспекти облаштування території.

Дослідження сучасних тенденцій організації приватної території є важливим як у теоретичному, так і в прикладному аспектах, оскільки дозволяє глибше зрозуміти, як змінюються уявлення про комфортне й функціональне подвір'я, які сучасні вимоги висуваються до благоустрою, зокрема до озеленення. Вивчення закордонного досвіду відкриває нові можливості для сучасного проектування, натомість аналіз українських практик допомагає зберегти автентичність та національні традиції.

Об'єктом дослідження є приватна ділянка в с. Савенки Вишгородського району Київської області.

Метою бакалаврської роботи є розробка дизайнерських пропозицій щодо організації ландшафтного розпланування території приватної садиби, враховуючи вітчизняні та сучасні міжнародні тенденції.

Для досягнення поставленої мети вирішувалася низка завдань, зокрема:

- охарактеризувати природні умови дослідної території;
- вивчити тенденції вітчизняного та міжнародні підходи до організації присадибних територій;
- дослідити сучасний стан існуючої території садиби, просторові й екологічні характеристики;
- розробити пропозиції з створення благоустрою та озеленення на основі кращих практик;

Методологічна база дослідження включає загальнонаукові методи (опис, аналітичний підхід, систематизація та узагальнення результатів), емпіричні (візуальні спостереження, натурні вимірювання), а також спеціалізовані графічні прийоми — зокрема, із застосуванням професійних програм для візуалізації ландшафтних рішень Archicad та Lumion [33 – 34].

Основні положення, що становлять суть дослідження і виносяться на захист, охоплюють обґрунтування основних композиційних принципів і прийомів формотворення в просторі приватної садиби; аналіз прикладів успішного впровадження сучасних стилів у ландшафтній архітектурі, передусім у приватному секторі; комплексне дослідження території, що включає її натурне обстеження, аналіз інсоляції, вивчення існуючого озеленення, розподілу функціональних зон та визначення типології простору.

Запропоновані проєктні рішення побудовані з урахуванням обґрунтованого добору декоративних, функціональних і кліматично адаптованих рослин, композиційної взаємодії елементів мощення, МАФів та елементів озеленення. Особливу увагу приділено просторовій логіці пересування, зоровому сприйняттю з різних точок огляду та естетичному балансу між архітектурними формами і рослинністю. Передбачено застосування природних матеріалів, формування візуально і психологічно комфортного середовища без перевантаження елементами. Практична цінність роботи полягає у створенні реального проєкту благоустрою, зокрема озеленення, ділянки приватної садиби з деталізацією всіх функціональних зон. Запропоновані проєктні рішення і розробки можуть бути використані власниками території як основа для подальшого впровадження.

Кваліфікаційна робота складається з пояснювальної частини та графічного додатку. Пояснювальна записка містить чотири повноцінні розділи обсягом 58 сторінок, доповнена 21 ілюстрацією, 3 таблицями та додатками. У процесі підготовки проєкту опрацьовано 34 джерела літератури та електронних ресурсів.

РОЗДІЛ 1

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ТЕРИТОРІЇ САДИБ: ВІТЧИЗНЯНИЙ І ЗАКОРДОННИЙ ДОСВІД

Основні тенденції в ландшафтному дизайні наразі тим, що люди відходять від створення досконалих садів до більш природних та до загалом «розслабленого» стилю. Зростає попит на місцеві види рослин, зокрема дерев, вибір припадає на більш стійкі, краще пристосовані до зміни клімату, до забруднення та хвороб. Прибудинкова територія розглядається як невелика екосистема, яка має бути зважено спроектована відповідно до природних умов, де враховані бажання замовників, їхні потреби і де враховано актуальні тренди ландшафтному дизайні. Важливим є врахування під час проектування кліматичних умов, культурних особливостей місцевості [12].

У наш неспокійний час важливо створити на території садиби атмосферу спокою, благополуччя та затишку. Важливо проектувати сади з урахуванням гармонії, місця для медитації, або особистої зони зустрічей з близькими та друзями. Простір саду має слугувати для активного відпочинку та відновлення ментального здоров'я мешканців. Відповідно до чисельних наукових досліджень, садівництво та просто перебування більшого часу на свіжому повітрі – в садах чи парках, покращує стан фізичного та психічного здоров'я [23].

Сад – це не тільки візуальний вигляд, створений ландшафт стимулює всі органи чуття – слух, зір, смак, дотикові відчуття, нюх. Звуки води з фонтану чи штучно створеного озера, водоспадів діють як заспокійливий ефект. Хрускіт каміння під ногами надає як звуковий, так і сенсорний ефект. Зорові ефекти легко коригувати правильним добором асортименту рослин, насамперед квіткових. Певним розташування рослин до сходу та заходу сонця створюються тіні на земній поверхні, проникнення сонця через рослини створює ефект сонячного світла, яке падає на воду та відблискує. Смак та

користь від особисто вирощених різноманітних видів їстівних рослин та дерев надає утилітарного комфорту. Плодові дерева, виткий виноград чудово декорують альтанки, перголи та стіни. Створення городу на території садиби також є практичним утилітарним рішенням. Наразі модні контейнерні городи займають невелику територію та є простішими в догляді. Дотикові відчуття можуть створити вирощувані трави, зокрема посадки лаванди, чебрецю, базиліку та фенхелю. Дотик до трав проходячи повз, відчувається текстура листя. Запахи саду можуть змінюватись кожен пору року, влітку сад заповнюють аромати лаванди, лілій та троянд. Навесні сад наповнюється запахом бузку, півонії, конвалій та гіацинту [2].

Можна відстежити розвиток у облаштуванні територій приватних будинків в Японії, Північній Америці, Західній Європі. Наразі ключовими стають напрями створення екологічно чистих, стійких, натуральних композицій (NBS), включення технологій для більш функціональної системи догляду та освітлення, а на першому місці виступає особистий комфорт. Важливість стійкості і мінімального догляду за ландшафтом ділянки часто стають головними умовами формування дизайну садиби [3].

Xeriscaping (від грецького «xeros» – сухий) – це метод озеленення, створеного з посухостійких рослин. Метод набув популярності за рахунок мінімального догляду, мінімальної кількості поливу для зберігання прісної води [6]. Цей метод стає популярним у регіонах з недостатньою кількістю прісної води, наприклад, у США, Італії, Іспанії та Австралії. Акцент в цьому методі поставлений на збереженні води за рахунок добору стійких рослин. Причому, не обов'язково використовуються місцеві рослини, часто ґрунтопокривні, поширене засипання місцевості щебенем і використання мульчі. Рослини, які використовують у ксерискейпінгових садах, залежні від клімату. Після їх приживлення для них не потрібний полив, окрім дощів. Влаштувати такий сад можна багатьма способами: все залежить від ландшафтних та кліматичних умов. Xeriscaping містить широкий асортимент рослин, сприяє біорізноманіттю в саду. Громадськість не дуже тепло

сприйняло цей стиль, тому що його основою є кактуси і гравій, але він ще зможе набрати популярності [7].

Рис. 1.1. Приклад створення саду в ксерискейпінговому стилі [4]

Гравійний сад – це форма ксерискейпінгу, в ньому пріорітетом є місцеві рослини, вирощені в ґрунті й засипані гравієм. Він не потребує видалення бур'янів, зрошення, внесення добрив та використання мульчі [4].

Рис. 1.2. Приклад створеного гравійного саду [9].

На заміну класичному ідеальному газону в тренд входить Tapestry lawns – гобеленовий газон. Гобеленовий газон – текстуроване ґрунтове покриття, до якого входять декілька видів низькорослих рослин: лісові трави, польові квіти, повзучий чебрець, різні види седуму, конюшини та лісової полуниці. Така суміш є гарантовано надійною. Такий тип газону має набагато більше переваг, ніж класичний. Такі газони не потребують постійного догляду, дотримання графіку косіння, а правильно підібрані рослини не потребують постійного поливу. Втім, щоб в майбутньому не витратити багато часу на догляд, потрібно докласти часу на створення такого типу газону [1].

Рис 1.3. Приклад створеного гобеленового газону на присадибній ділянці [6]

Технології та інновації в ландшафтному дизайні все частіше застосовують штучний інтелект та автоматизовані системи поливу, управління освітленням для підвищення ефективності та зручності догляду. Штучний інтелект впроваджують для полегшення проектування територій, візуалізацій. Вказуючи запити замовника можна легко створити ескіз майбутньої дизайну

території. Розумні сенсори, камери слідкують за виявленням шкідників, режимом і кількістю поливу, вологістю ґрунту та іншими важливими чинниками [5].

Останні роки в Україні розвивається багато напрямків ландшафтного дизайну, він відтворює природні рельєфи, екологічність, використання місцевих рослин, які краще підходять під наші кліматичні умови. Така тенденція знижує вартість догляду саду з огляду на цінові політики вартості рослин [11]. Біофільний дизайн – тобто, природний стильовий прийом, – такий підхід передбачає створення території, яка втілює в собі гармонію між людиною та природою. Включає в себе додавання природних матеріалів, штучні водойми, кам'яні сади, рокарії, альпінарії, зелені насадження, які повторюють природні риси ландшафту. Такий дизайн не просто ідеальна картинка, – це засіб відновлення навколишнього середовища [12].

Рис 1.4. Приклад саду в природному стилі [21].

Мінімалізм – це класика, яка не виходить з тенденцій на протязі багатьох років. Цей стиль відрізняється стриманістю, простотою, чіткі форми, лінії та логічна побудова композиції. Основною метою є створення гармонійного, естетичного середовища з мінімальними кількістю елементів, зменшення візуального шуму. Використання природних матеріалів: каміння, дерево, гравій.

Однотонна палітра кольорів, невелика кількість декоративних елементів та насаджень. Асортимент рослин максимально простий з пластичними формами без зайвої декоративності – це хвойні, злакові рослини та вічнозелені види. Мінімалістичний сад це територія для споглядання та відпочинку. Орієнтований на людину її комфорт взаємодія з природою, гармонію. Коріння стилю мінімалізму поєднане з японськими традиціями садового мистецтва. Цей стиль набагато частіше застосовують у проектуванні приватних садиб [17].

Рис 1.5. Приклад мінімалістичного саду [22]

Розвиток ландшафтного дизайну в останні декілька років свідчить про великі зміни у підходах до формування життєвого простору. Під час загальносвітових проблем – кліматичних, соціальних, естетичних ландшафтна архітектура більше зосереджується на гармонії між людиною та природою. Дизайн перестав бути тільки декоративним мистецтвом і перетворився в покращення якості життя, психологічного стану та екологічної свідомості [20].

Прагнення до геометрії та досконалості змінюється на збереження природності, простоти та стійкості. Головним є людина з потребою в безпеці, спокою, важливості простору та особистих кордонів. Ми враховуємо не лише природні чинники але культурні чинники, що сформували нову естетику території [25].

Сенсорне сприйняття середовища – запахи, звуки, текстура, освітлення засвідчує про розуміння глибокого зв'язку між середовищем і самопочуттям людини. Елементи благоустрою, як водні устрої, аромати трав, гобеленові газони та плодові дерева, стимулюють всі органи чуття й дають відчуття повноцінного простору для життя [20].

Також ми спостерігаємо включення сучасних технологій, автоматизація в догляді за рослинами та деревами, сенсорні системи та цифрові рішення при проектуванні. Поєднання природи й технологій не лише спрощує експлуатацію, але й відкриває нові можливості для адаптації садів до потреб замовника. Ландшафтний дизайн це не стільки про стиль, скільки про цінності. Вибір стилю в нашому саду відображає спосіб мислення та відношення до простору навколо нас.

Отже, ландшафтний дизайн у сучасних умовах це поєднання природи, технологій і людських потреб. Він стає відображенням нового мислення: естетичного, стійкого, чутливого до середовища. Більшої уваги набуває концепція стійкого озеленення, біофільного дизайну, природної естетики та мінімального втручання. Водночас впровадження новітніх технологій [14].

РОЗДІЛ 2

ПРИРОДНІ УМОВИ ТА ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДОСЛІДНОЇ ТЕРИТОРІЇ

2.1. Місце розташування об'єкту проектування

У межах цього дослідження розглядається територія приватної садиби, розташованої в селі Савенки Вишгородського району Київської області, що входить до складу Іванківської селищної громади. Село знаходиться на півночі Київської області, у межах Поліської фізико-географічної зони, що обумовлює його природні особливості (Додаток А, таблиця А.1). Населення села становить близько 135 осіб.

Об'єкт дослідження розміщено за адресою: вулиця Офіцерів, 7, у межах зручної та доступної частини населеного пункту (рис. 2.1). Близьке розташування до природоохоронних територій сприяє високому рівню екологічної привабливості ділянки [24].

Рис. 2.1. Схема розміщення території об'єкту проектування (фото автора)

Об'єктом дослідження є індивідуальна садиба з поєднанням господарського та рекреаційного призначення. Площа ділянки становить 2401,6

м². За своєю формою ділянка є регулярним прямокутником, що створює умови для функціонального зонування простору. Територія має рівний рельєф з незначними ухілами, яка не потребує складних інженерних рішень. З південно-східного боку проходить ґрунтова дорога, яка забезпечує зручний виїзд у напрямку центру населеного пункту. З інших сторін територія межує з приватними будинками [18].

2.2. Природні умови місця дослідження

Проектована ділянка розміщена в межах села Савенки Вишгородського району, що належить до південної частини Київського Полісся. Цей регіон вирізняється мозаїчністю природних умов і сформувався внаслідок взаємодії природних і господарських чинників. Він характеризується переважно рівнинним рельєфом із незначними ухілами [19].

Кліматичні особливості. Клімат місцевості помірно-континентальний з м'якою зимою та теплим літом. Середня температура повітря за рік становить близько +7,5; +8°C. Найнижчі температури спостерігаються в січень до -5,5°C, а найвищі – в липні до +20°C. За рік випадає від 550 до 600 мм опадів, із перевагою у літній сезон, коли характерними є короткочасні зливи, які провокують ерозії. Глибина промерзання ґрунтів сягає в середньому 40-45 см, висота снігового покриву – близько 15-20 см. Вітровий режим переважно західні та північно-західні вітри, вологість повітря 75-80 % протягом року. У осінній період часто спостерігаються тумани, особливо в листопаді та грудні [19].

Село Савенки розташоване в межах басейну річки Тетерів, що впадає в Дніпро. Поблизу трапляються струмки та тимчасові водотоки, характерні для дренажних рівнин Київського Полісся. Водозбірна система формує сприятливі умови для поверхневого стоку, проте при надлишковому зволоженні можливі тимчасові підтоплення. Рівень ґрунтових вод може змінюватися сезонно й

коливається в межах 1,5-3 м. Поверхню формують лесовидні суглинки, супіски й піски [10].

Ґрунтовий покрив ділянки різноманітний і включає дерново-підзолисті, дерново-глейові та частково лучні ґрунти, з середнім рівнем родючості. Вони мають легкий або середній механічний склад, з помірною кислотністю та потребують періодичного внесення органіки для покращення агрофізичних властивостей [18].

2.3. Обстеження об'єкту проєктування

У процесі передпроектного опрацювання території було проведено огляд ділянки та здійснено оцінку її поточного стану (рис.2.2).

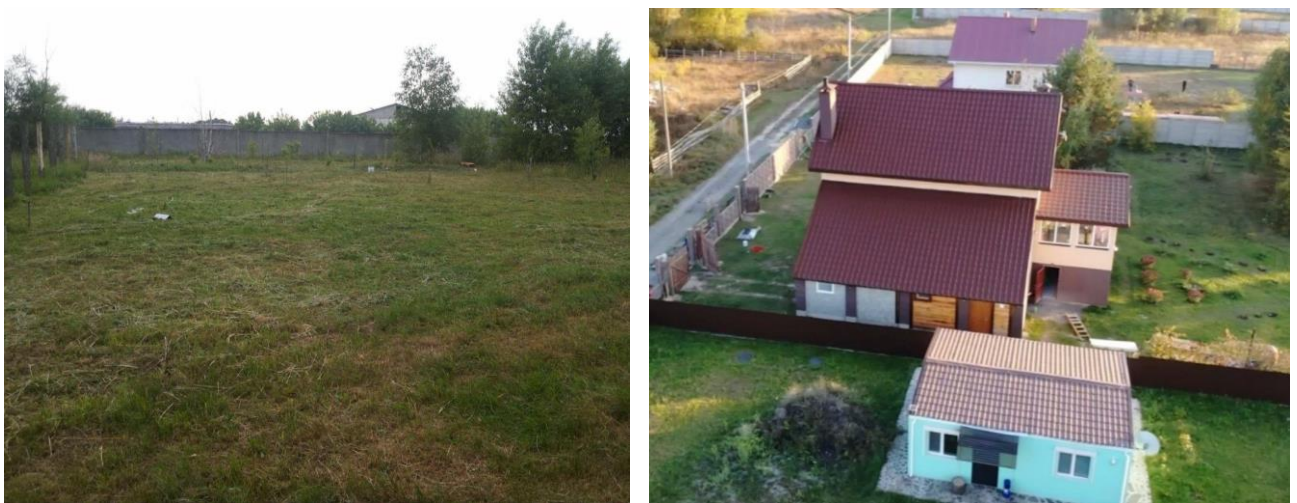

Рис. 2.2. Сучасний стан території садиби (фото автора)

На початковому етапі роботи було проведено огляд і аналіз території для виявлення її основних характеристик. Зібрано інформацію про рельєф місцевості, тип ґрунтів, наявність водних джерел, особливості клімату, а також рослинні, що вже існують на ділянці. Додатково враховано інфраструктуру, під'їзні доріжки. Окремо врахували правові нюанси користування.

Зібрані дані дозволили сформувати уявлення про потенціал ділянки, виявили її сильні та проблемні сторони. Це стало пріоритетом для попереднього

функціонального зонування території з врахуванням природних умов та потреб і побажань власників.

Було вибрано ключові зони майбутнього облаштування – місця для відпочинку, декоративні зони, простір для господарських потреб, мережу пішохідних доріжок, а також зона озеленення. У ході попереднього аналізу ділянки, призначеної для озеленення, було встановлено, що наразі відсутня сформована система доріжок і стежок. Це пов'язано з тим, що на території ще тривають будівельні роботи створення ландшафту та доріжок за нашим проєктом (рис. 2.3). Пересування здійснюється переважно тимчасовими маршрутами, які виникли природним шляхом унаслідок щоденного використання території.

Рис. 2.3. Створення дорожньо-стежкової мережі (фото автора)

У межах підготовчих робіт проведено обстеження ділянки, на основі якого було уточнено її природні особливості та функціональні можливості. Територія має рівнинний рельєф і сприятливі умови для формування озеленення.

РОЗДІЛ 3

ЛАНДШАФТНО-ПРОСТОРОВА ОРГАНІЗАЦІЯ ТЕРИТОРІЇ ОБ'ЄКТА ПРОЕКТУВАННЯ

3.1. Визначення функціональних зон приватної садиби

Функціональне зонування ділянки передбачає поділ території на окремі зони відповідно до їх призначення, що дає змогу раціонально організувати простір та забезпечити зручність користування. Такий підхід дозволяє створити гармонійне поєднання утилітарних та естетичних елементів, адаптоване до способу життя власників.

Планування території враховує побажання власників щодо комфортного доступу до житлового будинку, із влаштуванням в'їзду, розрахованого на два легкових автомобілів, з можливістю під'їзду до будівлі. Також передбачено просторе місце для стоянки транспорту.

Приватна садиба розрахована на постійне проживання подружньої пари. Хоча їхня доросла донька мешкає окремо, вона регулярно приїжджає в гості. Крім того, господарі часто запрошують друзів, тому проєктом передбачено зони для відпочинку та неформального спілкування, що забезпечують комфортне перебування гостей і зберігають приватність власників. Усі елементи зонування підбрано з урахуванням практичності, затишку та сучасних підходів у ландшафтному проєктуванні.

Щоб забезпечити комфортне використання території садиби буде створено 4 функціональні зони (рис. 3.1):

- 1 – вхідна;
- 2 – прогулянкова ;
- 3 – тихого відпочинку;
- 4 – утилітарна (контейнерний город та плодовий сад).

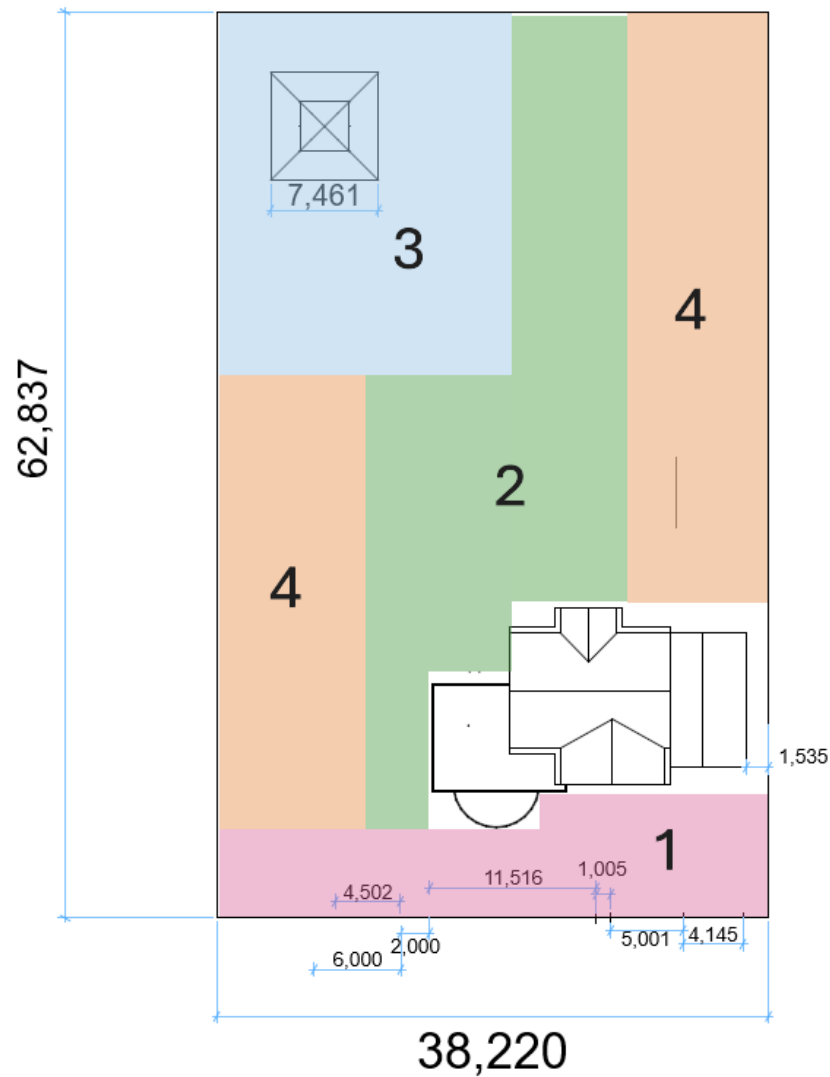

Рис. 3.1. Схема функціонального зонування (розроблено автором)

Вхідна зона розміщена на південній межі ділянки, у безпосередній близькості до головного входу в будинок. Тут запроєктовано під'їзну дорогу та майданчик для паркування, що забезпечить зручний доступ для в'їзду. Простір доповнений декоративним озелененням та доріжкою до входу, що створює візуально привабливу композицію при потраплянні на територію.

Прогулянкова зона створена вздовж середньої частини ділянки, створюючи візуальну та функціональну зв'язку між іншими зонами. Вона включає пішохідні стежки, оточені газонним покриттям та декоративною рослинністю. Цей простір призначено для зручного і неспішного пересування, споглядання плодовим садом.

Простір для тихого відпочинку розташований ближче до північного фасаду будинку, затишне місце для усамітнення. Тут заплановано влаштування зони барбекю, бесідки зона з меблями для відпочинку. Розміщення дозволить уникнути шуму та водночас комфортній відстані до садиби.

Утилітарна зона розміщена по периметру ділянки по обох сторін, включає територію для вирощування рослин: овочів, ягід, квіткових культур та плодкових дерев. Висаджені культури мають не тільки практичне, але й естетичне значення, декоративні городи чудово вписуються в ландшафт. У цій зоні також розміщено господарські елементи.

Таке зонування було розроблено з усіма побажаннями замовників. Зонування поєднує естетику, приватність, зручність та багатофункціональність.

3.2. Формування концепції та планувальної моделі території

З урахуванням архітектурних особливостей житлового будинку та побажань власника щодо поєднання стриманості, просторової гармонії та зручності, при розробці ландшафтної композиції території було застосовано сучасний, логічно організований підхід до планування. Основне завдання полягало у створенні комфортного, продуманого зовнішнього середовища, де форма, структура та розташування елементів є ключовими у формуванні цілісного враження. Кольорова гама зведена до нейтральних відтінків, але яскравим акцентом є лаванда вузьколиста (*Lavandula angustifolia*) а головна увага зосереджена на взаємодії об'єктів, факторів покриттів та виразності зелених масивів.

Процес проектування передбачав детальний аналіз ключових маршрутів переміщення, зон активного та пасивного використання, орієнтацію основних об'єктів щодо сторін світу та точок огляду. Простір було розподілено на три типи середовищ — відкриті, напіввідкриті та закриті, що відображено на графічній схемі (рис. 3.2) і деталізовано у Додатку А, таблиці А.2 [14].

Рис. 3.2. Схема планувальної структури території та композиційний аналіз
(розроблено автором)

До відкритих належать ділянки, що мають максимальну ступінь оглядовості, позбавлені візуальних бар'єрів та виконують функцію головного фону території. Найбільшу площу серед усіх типів простору займає саме відкритий — 42,3% від загальної території. До цієї категорії належать:

- прогулянкова алея, що перетинає центральну вісь ділянки;
- садова частина у північно-східному секторі, де розташовані рядові посадки плодкових дерев;
- зона відпочинку на відкритому газоні з шезлонгами та візуальним виходом на декоративні елементи;
- частина центрального газону, що вільно проглядається з видових точок.

Такі простори відіграють роль повітряних «вставок» у загальній композиції, забезпечуючи сприйняття ділянки як просторої, відкритої та спокійної. Вони створюють ефект просторової легкості, посилюють

перспективу, дозволяють вільно переміщуватись та милуватись краєвидами з різних точок огляду (Додаток А, табл. А.3), які забезпечують цінні перспективи та основні елементи території [26].

Напіввідкриті простори займають 29,7% території і формуються у місцях часткового оглядового обмеження. Як правило, вони відкриті з одного боку або мають фонове обрамлення у вигляді живоплоту, груп насаджень чи архітектурних деталей. На схемі (рис. 3.2) до таких просторів належать:

- вхідна зона, що організована за принципом спрямованої прямої осі — з обмеженим оглядом завдяки забудові з обох боків;
- зона між основною будівлею та садом, де простір частково перекривається кронами рослинами середньої висоти;
- сегмент з декоративною доріжкою, що веде до альтанки, де формуються умовні межі між композиційними вузлами за рахунок зелених масивів.

Напіввідкриті простори виконують важливу композиційну функцію переходу між повністю відкритими й закритими частинами ділянки, створюють ефект поступового розгортання простору в русі, а також дозволяють варіативно організувати місця відпочинку без втрати відчуття приватності [20].

Закриті простори охоплюють 28,0% загальної площі території. Вони повністю або майже повністю ізольовані від основного оглядового поля. До них належать:

- об'єм житлового будинку, господарські споруди та гаражна частина;
- альтанка, оточена щільною зеленню;
- зона городніх грядок із високими рослинами, деревами та периметральним захистом;
- частини з щільним вертикальним озелененням або масивними посадками хвойних дерев.

Ці простори відіграють роль буферів, що забезпечують приватність і захист від зовнішніх впливів. Вони також сприяють композиційному врівноваженню відкритих площ, акцентуючи контраст просторової глибини та масштабності.

Видові точки на території було визначено декілька основних точок огляду, з яких відкриваються найбільш візуально привабливі ракурси. До них належать:

- вхідна перспектива на центральну алею;
- точка споглядання газону і декоративної клумби з шезлонгами;
- ракурс у бік альтанки через зігзагоподібну доріжку;
- вид на сад і дерева з протилежного кінця ділянки.

Ці точки є ключовими елементами просторової композиції — саме через них відбувається сприйняття структури ландшафту, її відкритості, багатоплановості та глибини.

Таким чином, загальна структура простору базується на принципах функціонального поділу, логіки руху та психологічного комфорту. Перевага відкритих просторів створює ефект легкості та простору, а поєднання з напіввідкритими й закритими зонами забезпечує багатосаровість і гармонію візуального сприйняття. Такий підхід дозволяє досягти цілісності у формуванні середовища та забезпечує зручне, логічно впорядковане використання всієї території.

3.3. Побудова рослинної композиції на об'єкті

Зелене оформлення території є одним із ключових аспектів проектування, адже саме правильно підібрана та логічно розташована рослинність формує перше враження про простір, створює його настрій, забезпечує затінення, покращує мікроклімат і візуально гармонізує архітектурні елементи [26].

Під час формування композиції насаджень було враховано не лише агрокліматичні умови, рельєф місцевості та експозицію ділянки, а й особисті уподобання замовника щодо стилістики, кольорової палітри та сезонної декоративності. Особлива увага приділялася поєднанню рослин за висотою, фактурою листя, інтенсивністю цвітіння, темпами росту та тривалістю декоративного ефекту протягом року.

Підбір та розміщення деревних порід спрямовані на створення гармонійного, візуально привабливого простору, який залишається функціональним і комфортним для перебування. Завдяки цьому рослинна композиція не лише прикрашає ділянку, а й підкреслює її індивідуальний характер. Детальний перелік запроєктованих деревних видів представлено в таблиці 3.1.

Таблиця 3.1

Асортимент запроєктованих рослин

№ п/п	Назва рослин		Кількість, шт.	Площа живлення (м ²)
	українська	латинська		
Декоративні злаки				
1	Мюленбергія рожево-хмарна	<i>Gulf muhly 'Round'</i>	2	1, 13
Декоративні кущі та квіткові рослини				
2	Анемона грецька біла	<i>Anemone blanda 'White Splendour'</i>	10	0, 2
3	Анемона грецька фіолетова	<i>Anemone blanda 'Blue Shades'</i>	3	0, 06
4	Висока вербена	<i>Verbena bonariensis</i>	41	5, 8
5	Гортензія волотиста рожева	<i>Panicle Hydrangea pink</i>	7	21, 4
6	Гортензія крупнолиста біла	<i>Hydrangea macrophylla</i>	4	5, 76
7	Декоративна цибуля біла	<i>Allium giganteum</i>	10	0, 51
8	Лаванда вузьколиста	<i>Lavandula angustifolia</i>	31	7, 75
9	Махонія китайська	<i>Chinese Mahonia</i>	1	1, 0
10	Фікус лірата	<i>Ficus lyrata</i>	2	2, 5
Екзотичні декоративні				
11	Рожевий бугенвіль	<i>Bougainvillea glabra</i>	1	2, 25
Листяні дерева				
12	Береза повисла	<i>Betula pendula</i>	5	180, 0
13	Клен японський	<i>Japanese Maple</i>	8	50, 0
14	Церцис канадський техаський	<i>Cercis canadensis var. texensis</i>	1	12, 25
15	Японський клен	<i>Acer palmatum</i>	2	18, 0

Продовження таблиці 3.1

Ліани				
16	Дівочий виноград п'ятилистий	<i>Parthenocissus quinquefolia</i>	9	8, 2
17	Звичайний плющ	<i>Hedera helix</i>	18	3, 4
Трав'янисті рослини				
18	Болотна лисохвоста трава 'Nafray'	<i>Pennisetum alopecuroides</i> 'Nafray'	2	0, 66
19	Декоративна трава	<i>Grass Green</i>	3	0, 61
20	Еспарто-трав	<i>Stipa tenacissima</i>	7	1, 75
21	Ломандра довголиста	<i>Spiny Mat Rush</i>	8	2, 88
22	Мексиканська периста трава	<i>Mexican feather grass</i>	25	3, 1
23	Чорна мондо трава	<i>Black Mondo Grass</i> 'Round'	2	0, 13
24	Юкка садова (хибна)	<i>False yucca</i>	1	1
Хвойні декоративні				
24	Дазиліріон техаський	<i>Dasyilirion texanum</i>	6	13, 5
25	Сотол звичайний	<i>Dasyilirion wheeleri</i>	1	2, 25
26	Ялівець китайський	<i>Juniperus chinensis</i>	5	11, 52
27	Ялівець сланкий	<i>Juniper low</i>	5	8, 45
Хвойні дерева				
28	Сосна звичайна	<i>Pinus sylvestris</i>	3	192, 0

У вхідній зоні приватної садиби передбачено декоративне озеленення, яке поєднує виразність, гармонійність та практичну функцію. Основним елементом виступає прямолінійна доріжка, яка веде до головного входу до будинку. З обох боків цієї доріжки висаджено клен японський у кількості 8 штук. Деревця мають компактну крону та яскраве забарвлення, що змінюється залежно від пори року, створюючи ефектну кольорову рамку вздовж маршруту.

Біля самого входу запроєктовано два бетонні кашпо простої геометричної форми. У кожному з них висаджено фікус лірата (*Ficus lyrata*), що виступає як вертикальний акцент композиції. Фікус має великі декоративні листки, які добре контрастують з архітектурними лініями фасаду. До того ж, у кожному

кашпо передбачена посадка високої вербени (*Verbena bonariensis*), що своїми високими стеблами та пурпуровими суцвіттями додає легкості, прозорості та кольорового акценту в оформлення входу [15].

Вздовж другорядних доріжок, що ведуть до будинку по периметру, заплановано висадку плюща звичайного, який виконує роль ґрунтопокривної рослини. Плющ візуально пом'якшує межі мощення, додає зеленого фону й формує плавний перехід між зонами. Завдяки вічнозеленому характеру він зберігає привабливий вигляд впродовж року (рис. 3.3).

Рис. 3.3. Декоративний тип насаджень у вхідній зоні (розроблено автором)

Таким чином, озеленення вхідної зони поєднує архітектурну виразність із природною пластикою рослин, формуючи не лише естетичний, але й функціонально зручний простір, що створює гармонійний перехід від зовнішнього середовища до інтер'єру будинку.

У зоні заїзду до двору передбачено поєднання декоративного мощення та озеленення, що створює естетичний і комфортний простір для паркування автомобілів та візуального сприйняття ділянки (рис. 3.4).

Рис. 3.4. Озеленення зони заїзду, відпочинкова зона (розроблено автором)

Простір оздоблений газоном та квітниками, що пом'якшують контури мощених поверхонь і створюють приємну атмосферу.

Домінуючим акцентом композиції є розлоге дерево клен японський (*Acer palmatum*), що забезпечує вертикальну домінанту і формує тіньову пляму біля зони відпочинку. Під деревом та вздовж квітника висаджено лаванду вузьколисту (*Lavandula angustifolia*) у кількості 15 шт., яка створює м'який фіолетовий килим і наповнює простір ароматом, особливо у літній період.

Між кущами лаванди з обох боків композиції вписано суцвіття декоративної цибулі білої (*Allium giganteum*), всього 8 шт. Її округлі білі головки виступають виразним акцентом і додають текстурного контрасту до м'якої форми лаванди.

Нижній ярус клумби формують поєднання анемони грецької білої (*Anemone blanda* 'White Splendour') 10 шт., та анемони грецької фіолетової (*Anemone blanda* 'Blue Shades') 3 шт., які утворюють строкаті плями квітучого покриву. Їхня присутність додає кольорового різноманіття в період весняного цвітіння.

Задній план квітника закриває пишна рослина — рожевий бугенвіль (*Bougainvillea glabra*), яка забезпечує виразний кольоровий акцент, особливо в літній період. Бугенвіль виступає фокусною точкою композиції.

Також у проєкті використана мексиканська периста трава (*Mexican feather grass*) 6 шт., яка своїм легким і рухливим габітусом пом'якшує грані мощення та створює ефект природності. Окремі рослини високої вербени (*Verbena bonariensis*) у кількості 5 шт., з їхніми довгими стеблами та ніжними фіолетовими квітами підкреслюють вертикальність та створюють природну динаміку.

У поєднанні з елементами ландшафтного дизайну газоном, декоративним камінням та садовими меблями озеленення зони заїзду формує затишний простір, що є не лише функціональним, а й візуально привабливим.

Зона тихого відпочинку приватної садиби представлена просторовою композицією навколо дерев'яної бесідки в азіатському стилі, яка виконує функцію місця для релаксації та приватності (рис. 3.5).

Рис. 3.5 Організація зони тихого відпочинку із бесідкою
(розроблено автором)

Доступ до неї забезпечує покрокова доріжка з бетонних плит геометричної форми, укладених у ритмічному порядку. Доріжка візуально спрямовує рух до входу в павільйон, організовуючи простір і водночас інтегруючись у природне середовище, тут висаджено солітер церцис канадський техаський (*Cercis canadensis* var. *Texensis*), юкка садова хибна (*False yucca*) 1 шт., дазиліріон техаський (*Dasyilirion texanum*) 6 шт., вздовж доріжки та ялівець сланкий (*Juniper low*) 5 шт. (рис. 3.6.)

Рис. 3.6. Покрокова доріжка до зони відпочинку (розроблено автором)

Обабіч доріжки висаджені кущі мексиканської перистої трави (*Mexican feather grass*), що створюють м'який обрамлювальний ефект. Її вузьке сріблясто-зелене листя коливається при найменшому русі повітря, додаючи композиції легкості та пластичності. Біля основи бесідки влаштовані щільні посадки лаванди вузьколистої (*Lavandula angustifolia*) 5 рослин, які формують компактні об'ємні кущі з характерним фіолетовим забарвленням суцвіть і наповнюють простір ароматом, що сприяє релаксації.

Між кущами лаванди та декоративними злаками розміщені суцвіття декоративної цибулі білої (*Allium giganteum*) 1 рослина. Їх округлі кулеподібні

суцвіття на високих стеблах створюють вертикальні акценти в загальній горизонтальній масі посадок. Позаду та по сторонам ритмічно розміщено композиції, біля опор бесідки, пишні кущі гортензії крупнолистої (*Hydrangea macrophylla*) та гортензія волотиста рожева (*Panicle Hydrangea pink*) що надають колористичного балансу та масивності заднього плану.

Два існуючих дерева берези повислої (*Betula pendula*) розміщені симетрично відносно бесідки, підкреслюючи її центральне положення і водночас формуючи легку затіненість зони. Їх світла кора та ажурна крона візуально пом'якшують дерев'яну конструкцію. Таким чином, завдяки поєднанню декоративних багаторічників, злаків і деревних форм створено гармонійну, м'яку та камерну атмосферу для спокійного відпочинку.

Прогулянкова зона спроектована як центральна вісь території, що органічно поєднує в собі естетичну привабливість і зручність для щоденного використання (рис. 3.7.)

Рис. 3.7. Групова посадка рослин в прогулянковій зоні
(розроблено автором)

Її основою є пряма мощена доріжка з бруківки світло-сірого кольору, що простягається вздовж ділянки від входу до зони відпочинку. Такий вибір

покриття створює візуальну лінію перспективи та підкреслює симетрію композиції. Обабіч доріжки висаджено кущі клена японського (*Acer palmatum*), загалом 8 шт., по чотири з кожного боку. Їх м'яка крона формує зелену огорожу, яка водночас не перешкоджає огляду території, але візуально структурує простір. Рівномірне розміщення дерев підкреслює ритм і гармонію пейзажу.

З правого боку прогулянкової доріжки запроєктовано плодовий сад (рис. 3.8), де висаджено молоді дерева у регулярному порядку. Ця функціональна зона надає простору не лише декоративного, але й практичного значення, забезпечуючи господарський потенціал ділянки. Далі вздовж тієї ж правої сторони розміщена пергола з декоративною вертикальною зеленню, яка сформована за допомогою винограду дівочого (*Parthenocissus quinquefolia*). Рослина обвиває металеву конструкцію, створюючи природну тінь і зелену стіну, що додає зоні камерності. Виноград також виконує роль роздільника функціональних блоків, відділяючи господарську частину ділянки від рекреаційної.

Рис. 3.8. Плодовий сад у прогулянковій зоні
(розроблено автором)

Загалом, прогулянкова зона виступає не лише транзитним маршрутом, а й естетичним ядром усієї території, яке об'єднує в собі декоративні, фруктові та перголові елементи в єдину гармонійну просторову композицію.

Зона з дерев'яними гойдалками розташована в мальовничому куточку ділянки поруч із зоною відпочинку та декоративними посадками, що органічно об'єднують її з ландшафтною композицією (рис. 3.9). Дерев'яна гойдалка на двох осіб встановлена на відкритій зеленій галявині, що дозволяє милуватися краєвидом з будь-якої точки саду. Візуально гойдалка стає центром затишку й невимушеного дозвілля.

Рис. 3.9. Візуалізація зони з дерев'яною гойдалкою (розроблено автором)

По периметру гойдалки висаджено декоративні насадження, які створюють відчуття камерності. Композиція включає лаванду вузьколисту (*Lavandula angustifolia*) 8 кущів, що формують ароматну й щільну підпушку навколо зони. Лаванда не лише естетично прикрашає простір, а й відлякує комах, створюючи комфортні умови для відпочинку.

Між кущами лаванди вписано мексиканську перисту траву (*Mexican feather grass*), 4 рослини, що додають легкості завдяки тонким вигнутим

листкам. У центрі композиції акцентом виступає еспарто-трав (*Stipa tenacissimay*) в кількості 2 суцвіть, що створюють вертикальні елементи й поєднуються з м'якими формами лаванди.

По задньому краю ділянки ростуть існуючі дерева берези (*Betula pendula*), які утворюють природну тінь і підкреслюють вертикальну структуру простору. Неподалік розміщено декоративні злаки та формовані кущі, що розмежовують зону гойдалки з городом і утилітарною частиною.

Завдяки гармонійному підбору асортименту, зона гойдалки виглядає природно, але водночас декоративно, зберігаючи функціональність, затишок і органічний зв'язок із загальним ландшафтним рішенням ділянки.

Утилітарна зона приватної садиби організована з урахуванням функціональності та ландшафтної естетики. Центром цієї зони виступає декоративний город, що складається з 10 однакових прямокутних контейнерів розміром 1,200 × 2,632 м. Такий формат дозволяє ефективно використовувати площу, оптимізуючи догляд за культурами, зберігаючи при цьому декоративність (рис. 3.10).

Рис. 3.10. Організація утилітарної зони (розроблено автором)

Контейнери заповнені різноманітними овочевими та пряними культурами, які не лише мають господарське значення, але й збагачують простір різноманітністю фактур і кольору. Розміщення гряд в регулярному порядку дозволяє підтримувати чистоту ліній та відчуття впорядкованості, що підсилює загальну композиційну дисципліну утилітарної ділянки.

По периметру зони висаджено живопліт із плюща, який формує густу природну огорожу. Його щільна структура забезпечує візуальну ізоляцію, захист від вітру та формує затишний мікроклімат для росту рослин у контейнерах. Плющ виступає органічним елементом, що делікатно відмежовує зону від решти ділянки.

На ділянці, безпосередньо прилеглий до контейнерного городу, висаджено мексиканську перисту траву (*Nassella tenuissima*), що вирізняється витонченими вузькими листками з динамічною формою [27]. Вона чудова тим, що створює ефект м'якого руху в вітрі, підкреслюючи легкість композиції. Також у структурі декоративного обрамлення використано дазиліріон техаський (*Dasyilirion texanum*) – рослину з чітко вираженою розеткою та стрілоподібним листям, що додає простору структурної контрастності. Її вертикальна геометрія вдало врівноважує низькорослі культури в контейнерах.

З північного боку декоративного городу ростуть аборигенні дерева – берези (*Betula pendula*), які створюють природне затінення і захист від перегріву. Їх легке, прозоре листя дозволяє зберігати баланс світла, що необхідний для гармонійного росту рослин, висаджених у контейнерах.

Загальна концепція утилітарної зони полягає в об'єднанні практичного землеробства з естетичним рішеннями сучасного ландшафтного проектування. У межах даної зони досягнуто балансу між природною красою і функціональністю, що відповідає принципам раціонального та стійкого користування присадибною територією.

РОЗДІЛ 4.
ТЕХНОЛОГІЧНІ ТА АГРОТЕХНІЧНІ РІШЕННЯ
У ПРОЦЕСІ СТВОРЕННЯ ОБ'ЄКТА

4.1. Організація доріжок та стежок

Генеральне планування присадибної ділянки представлено у Додатку Б (рис. Б.1). У результаті передпроектного аналізу прибудинкової території було встановлено, що її загальна площа становить 2401,23 м². На основі отриманих даних було запропоновано коригування балансу території, що відображено у таблиці 4.1.

Таблиця 4.1

Запроектований баланс території

№ ПП	Елемент благоустрою	Площа	
		м ²	%
1	Будівлі та споруди, в тому числі	410,3	17,1
	- житловий будинок	377,6	15,7
	- альтанка	32,7	1,4
2	Елементи мощення, в тому числі:	125,3	5,2
	- основна доріжка	60,3	2,5
	- покорова доріжка	15,0	0,6
	- паркування та під'їзд	50,0	2,1
	- зона відпочинку з терасою	25,0	1,0
3	Зелені насадження, у тому числі:	1164,2	48,4
	- дерева	120,0	5,0
	- кущі	12,5	0,5
	- квітники	8,3	0,3
	- газон	1023,4	42,6
	Загальна площа	2401,2	100

Згідно з наведеними в таблиці 4.1 даними, площа покриттів із твердим настилом на території присадибної ділянки становить 5,2 %. Значну частину

простору – 48,4 % – відведено під озеленення, де найбільшу частку займає газонне покриття, яке охоплює 42,6 % загальної площі ділянки.

Формування дорожньо-стежкової мережі є важливим компонентом просторової організації ландшафту. Її форма, розміщення та характер покриття проектується на стадії концептуального ландшафтного планування з обов'язковим урахуванням природного рельєфу, напрямків руху користувачів і естетичних вимог до об'єкта [13]. У сучасному ландшафтному дизайні їх класифікують за функцією (основні, допоміжні, обслуговуючі, декоративні), за конфігурацією (плавні чи прямолінійні) та шириною (від вузьких до широких) [29].

На досліджуваній ділянці передбачено влаштування твердого мощення в зонах навколо житлового будинку, альтанки та автомобільного під'їзду. Загальна площа цих покриттів становить 125,3 м². Обрані матеріали природний камінь і клінкерна цегла забезпечать не лише довговічність і практичність пересування у будь-яку погоду, а й підтримають стилістичну єдність проекту, органічно поєднуючись із зеленими елементами ландшафту [15].

Для комфортного пересування по території буде облаштована пряма доріжка з клінерної бруківки сірого кольору (рис. 4.1) на площі 60,3 м².

Рис. 4.1. Візуалізація доріжки з клінерної бруківки
(розроблено автором)

З метою забезпечення функціональності та естетичної завершеності прибудинкової території передбачено влаштування клінкерного мощення, яке охоплює основну пішохідну доріжку та зону паркування [28]. Загальна площа покриття становить 110,3 м², що відповідає даним таблиці балансу території. Обране покриття має високу зносостійкість, морозостійкість, а також органічно поєднується з природними матеріалами, використаними в озелененні [30].

Конструкція покриття включає багатошарову основу, яка забезпечує довговічність та рівномірне розподілення навантаження. Знизу передбачається шар ущільненого крупнофракційного щебеню товщиною 20 см, на який укладається 10-сантиметровий шар дрібнофракційного щебеню, далі цементно-піщана суміш товщиною 10 см. Завершальним етапом є укладання клінкерної бруківки, яка формує зовнішній вигляд доріжки та майданчика. По периметру конструкція фіксується бетонними бордюрами розміром 60×25×5 см (рис. 4.2).

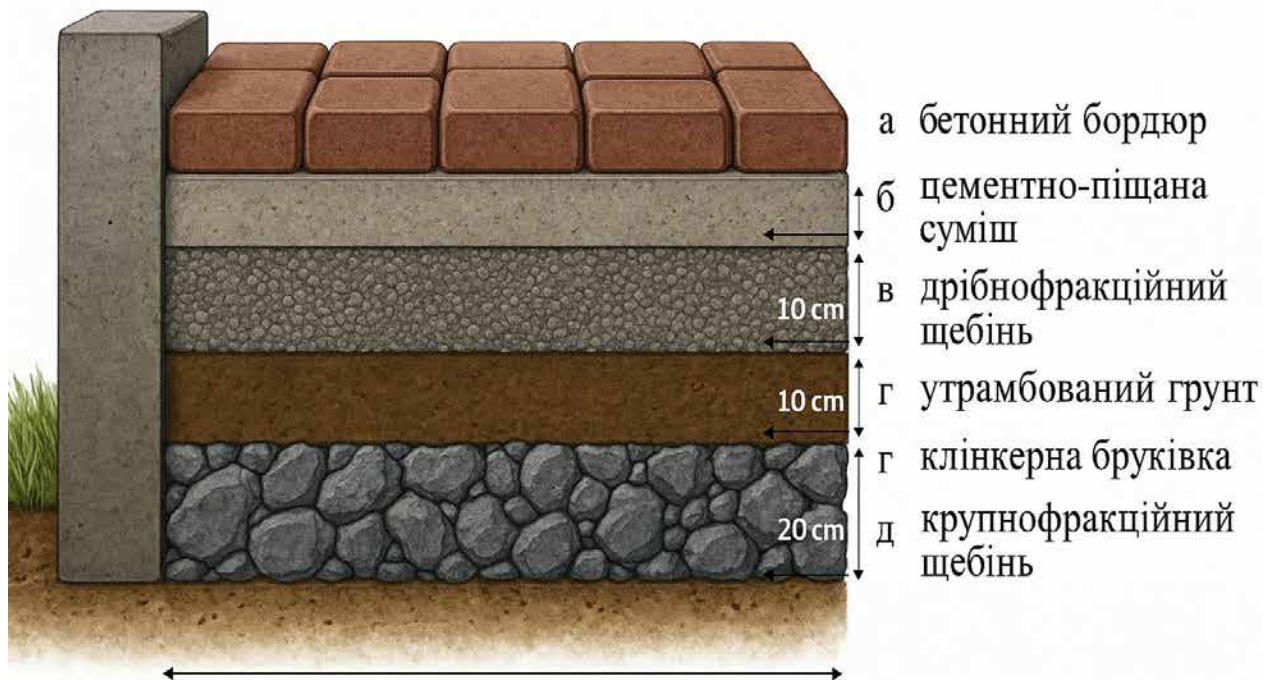

Рис. 4.2. Розроблення клінкерного мощення в розрізі (розроблено автором)

Загальна потреба в матеріалах становить:

- Клінкерна бруківка – 110,3 м²;

- Крупнофракційний щебінь – 22,1 м³;
- Дрібнофракційний щебінь – 11,0 м³;
- Цементно-піщана суміш – 11,0 м³;
- Бетонні бордюри – орієнтовно 80 шт.

Використання кlinkерного мощення в зоні паркування та основних комунікаційних проходах забезпечує зручність пересування, високу експлуатаційну стійкість і водночас сприяє візуальній єдності ландшафтної композиції. Такий підхід відповідає сучасним вимогам до благоустрою приватних територій [30].

У межах ландшафтної композиції передбачено влаштування покрової доріжки, що веде від основної частини садиби до альтанки. Такий тип доріжки виконує як утилітарну, так і естетичну функцію. На відміну від суцільного мощення, покровові доріжки складаються з окремих плит, розміщених із інтервалами на газоні, що дозволяє інтегрувати шлях у навколишнє озеленене середовище з мінімальним втручанням у ландшафт (рис. 4.3).

Рис. 4.3. Візуалізація покрової доріжки
(розроблено автором)

Доріжка складається з бетонних або кам'яних плит прямокутної або неправильної форми, укладених без суцільного з'єднання. Відстань між елементами доріжки підбирається таким чином, щоб вона була зручною для кроку дорослої людини (в середньому 60–70 см), що забезпечує комфортне та безпечне пересування.

Згідно з планувальними рішеннями, загальна площа покрової доріжки становить 15,0 м², що в таблиці балансу території. Для її улаштування буде використано:

- бетонні або кам'яні плити, стійкі до атмосферного впливу;
- щебеневу або піщану подушку під кожною плитою, для збереження стабільності та запобігання просіданню;
- навколо плит зберігається газонний покрив, що створює ефект природного переходу через зелений масив.

Такий варіант облаштування стежки до альтанки дозволяє зберегти візуальну легкість простору, водночас забезпечуючи функціональне з'єднання між зонами відпочинку, житловою частиною та декоративними елементами ділянки. Покрова доріжка органічно вписується в загальну концепцію природного стилю оформлення території [31].

4.2. Застосування малих архітектурних елементів у просторі садиби

Малі архітектурні форми на території приватної садиби виконують не лише декоративну, але й важливу функціональну роль. Вони зонують простір, покращують ергономіку та створюють комфортні умови для відпочинку й користування територією (Додаток А, таблиця А.4).

У зоні відкритого відпочинку, перед альтанкою, запроєктовано два лежаки з дерев'яним каркасом та матрацами з вологостійким текстилем. Розмір одного лежака – 2,0 × 0,75 м. Вони розташовані на газоні в безпосередній близькості до покрової доріжки та барбекю-зони. Таке розміщення

забезпечує максимальну інсоляцію в денний час, що сприяє оздоровленню та релаксації (рис. 4.4).

Рис. 4.3. Влаштування лежаків та барбекю зони на ділянці: а – вид збоку; б – вид зверху (розроблено автором)

Гойдалка дерев'яної конструкції встановлена поруч із контейнерним городом. Конструкція має стійкий каркас із масиву, сидіння з ручками та підвіску на металевих тросах. Розміри гойдалки – 1,8 м у довжину, 1,3 м заввишки (рис. 4.4).

Рис. 4.4. Влаштування гойдалки на об'єкті: а – вид зверху на запроєктовану гойдалку; б – вид збоку (розроблено автором)

Вона слугує місцем спокійного відпочинку в напівзатіненій зоні саду. Композиційно вона оточена багаторічниками та декоративними злаками, які підсилюють емоційне сприйняття.

Навіс із перголою над паркомісцем. З метою захисту автомобіля від прямих сонячних променів та опадів, над заїздом до гаража встановлено металеву перголу з прозорим полікарбонатним дахом (рис.4.5).

Рис. 4.5. Влаштування навісу з перголою, паркомісце: а – вид збоку; б – вид зверху (розроблено автором)

Довжина навісу – 6,0 м, ширина – 3,0 м. Конструкція доповнена виткими рослинами, що створюють живий тіньовий фільтр і зменшують нагрівання покриття. Це поєднує функціональність та озеленення у зоні технічного призначення.

Садові меблі виготовлені з штучного ротангу з алюмінієвим каркасом, що забезпечує легкість та довговічність. Крісла мають м'які знімні подушки з вологостійкого текстилю. Центральний елемент тераси — переносна парасоля на металевій опорі з важким кам'яним або бетонним цоколем, діаметром 2,5 м. Вона оснащена механізмом регулювання кута нахилу, що дозволяє захищати користувачів від прямих сонячних променів у будь-який час дня. В оточенні квітників та дерев вона утворює камерну зону для сніданків або роботи на свіжому повітрі (рис. 4.6).

Рис. 4.6. Влаштування зони відпочинку на об'єкті; а – вид зверху; б – вид збоку на зону відпочинку (розроблено автором)

У проєкті благоустрою приватної садиби малі архітектурні форми відіграють ключову роль у створенні функціональних зон, покращенні якості відпочинку на свіжому повітрі та формуванні завершеного ландшафтного образу. Їх розміщення було обґрунтоване просторовою логікою, зручністю доступу, а також орієнтацією на сторони світу для забезпечення комфортного мікроклімату в кожній із зон.

Кожна з МАФ — від перголи з диваном до садової гойдалки, зони барбекю та міні-тераси — має продуману функціональність і дизайнерську виразність. Вони не тільки виконують свої прямі завдання, але й гармонізують ландшафт, взаємодіючи з елементами озеленення, мощення, освітлення та будівель [16].

Обрахована сумарна площа, зайнята малими архітектурними формами, становить орієнтовно 25–30 м², що відповідає 1–1,2% від загальної площі ділянки (2401,23 м²) — оптимальний показник для садіб середнього типу, згідно з нормативами проєктування. Таке співвідношення дозволяє зберегти баланс між забудовою, відкритими просторами та озелененням, що є однією з умов екологічного, зручного та естетичного життєвого середовища.

4.3. Агротехнічні основи створення зелених насаджень і догляду за ними

Для забезпечення стійкого розвитку декоративних насаджень на присадибній ділянці догляд за рослинами організовується комплексно, з урахуванням біологічних особливостей кожного виду. У проєкті використано широкий асортимент рослин — від листяних і хвойних дерев до декоративних злаків, екзотичних кущів, квіткових і ґрунтопокривних культур [8].

Операції з догляду за газонним покривом охоплюють регулярне зволоження, стрижку, внесення добрив, аерацію ґрунту, контроль бур'янів, а також профілактику і лікування хвороб і шкідників. Узагальнені дані щодо цих заходів наведено у таблиці 4.2.

Таблиця 4.2.

Етапи догляду за газонами

Етап догляду	Періодичність	Характеристика та особливості виконання
Косіння	1 раз на тиждень	Підтримка висоти 4–6 см, у спеку — вища трава для збереження вологи
Полив	2–3 рази на тиждень	Зволоження вранці або ввечері, на глибину 10–15 см
Підживлення	3 рази на рік	Весна — азотні, літо — фосфорно-калійні, осінь — мікроелементи
Аерація	2 рази на рік	Весна та осінь, для покращення доступу кисню до коренів
Видалення бур'янів	За потребою	Механічне видалення або точкове застосування гербіцидів
Мульчування країв	1–2 рази на сезон	Для зменшення пересихання ґрунту та стримування бур'янів

Висаджені дерева, такі як береза повисла (*Betula pendula*), клен японський (*Acer palmatum*) і сосна звичайна (*Pinus sylvestris*), потребують регулярного нагляду у вигляді санітарної обрізки, особливо в перші роки після посадки. Висота дерев, досягнута вже через кілька сезонів, потребує формування крони з метою підтримання гармонійного силуету в межах ділянки.

Кущові форми, зокрема гортензії (*Hydrangea macrophylla*), (*Panicle Hydrangea pink*) і лаванда вузьколиста (*Lavandula angustifolia*), демонструють інтенсивний розвиток при помірному, але стабільному зволоженні та внесенні добрив на початку і в середині вегетаційного періоду. Для стимулювання рясного цвітіння важливим є видалення відцвілих суцвіть і сезонне підживлення — навесні із вмістом азоту, а восени — фосфорно-калійне.

Декоративні злаки, серед яких мексиканська периста трава (*Mexican feather grass*), еспарто (*Stipa tenacissima*) та *Pennisetum (alopecuroides 'Nafray')*, характеризуються стійкістю до високих температур, однак вимагають систематичного контролю росту, обрізки на початку сезону та оновлення насаджень кожні кілька років. Більшість із них висаджені групами по 2–7 шт., що дозволяє формувати цілісні декоративні плями.

Для екзотичних культур, таких як бугенвілія (*Bougainvillea glabra*) чи фікус лірата (*Ficus lyrata*), важливо забезпечити захист від холодів. На зиму їх рекомендується переміщувати в тепле укриття або застосовувати неткані матеріали для захисту від морозів, особливо на ранніх стадіях розвитку.

Газон, площею понад 1000 м², є одним із головних елементів просторової організації ділянки. Його регулярне косіння (раз на тиждень), контроль за висотою (4–6 см) і своєчасне підживлення (не менше ніж тричі на рік) є критично важливими для збереження щільного зеленого покриття. У посушливі періоди висоту залишають більшою, щоб мінімізувати випаровування вологи.

Для ліан, таких як плющ звичайний (*Hedera helix*) та дівочий виноград п'ятилисточковий (*Parthenocissus quinquefolia*), необхідне сезонне спрямування росту та обрізка пагонів для уникнення хаотичного поширення. Вони

ефективно використовуються як вертикальне озеленення або живі огорожі на межах території.

Аерація ґрунту на ділянках із багаторічниками таких як анемона (*Anemone blanda*), декоративна цибуля (*Allium giganteum*) та лаванда здійснюється двічі на рік: навесні та восени, з метою забезпечення доступу повітря до кореневої системи.

Мульчування застосовується в межах клумб і групових насаджень. Особливо доцільне воно навколо гортензій, кленів і церцису, де зберігає вологу, стримує бур'яни та стабілізує мікроклімат кореневої зони. Для цього використовується соснова кора або декоративна тріска, шаром 5–7 см.

Захист від шкідників передбачає регулярне спостереження за станом рослин. Для сосни актуальним є контроль за хермесами, для гортензій уникнення перезволоження, а для лаванди обмеження застою води, який провокує кореневі гнилі. При виявленні ознак захворювань вживаються заходи ручного видалення уражених частин або біологічної обробки.

Підготовка до зими включає підгортання основи дерев, обгортання молодих стовбурів, укриття теплолюбних культур агроволокном або хвойним гіллям. Особливу увагу приділяють рослинам, які не є морозостійкими серед них (*Bougainvillea*), (*Ficus*) та молоді клени.

Такий підхід дозволяє підтримувати оптимальні умови для кожного виду рослин, забезпечуючи не лише їхній декоративний вигляд, а й тривалу життєздатність, адаптовану до мікрокліматичних особливостей ділянки.

ВИСНОВКИ

Досліджено новітні тенденції ландшафтного дизайну, сучасний стан території реальної приватної садиби у селі Савенки Вишгородського району Київської області та розроблено проєктні пропозиції щодо її благоустрою з урахуванням індивідуальних вимог замовника, природно-кліматичних умов ділянки, комфортного функціонального зонування та художньо-композиційних принципів. Всі етапи проєктування базувалися на методичних рекомендаціях та сучасних підходах до організації присадибного простору.

1. Аналіз передумов розвитку сучасного приватного ландшафтного будівництва, виявив чинники, що впливають на вибір стилістичного рішення організації ландшафтного простору сучасної садиби, зокрема: стиль будівлі, просторові обмеження, експозиція території, інсоляція, природний рельєф.

2. Передпроектним обстеженням садиби зі складанням опорного плану з балансом території встановлено, що загальна площа дослідного об'єкта складає 2401,23 м², а існуюче функціональне зонування має потенціал для покращення. Обґрунтовано необхідність упорядкування території зі збереженням вільних просторів та оптимізацією зони мощення.

3. Пропоноване проєктне зонування територіїсадиби передбачає поділ на такі основні функціональні зони або простори: вхідна група, зона спокійного відпочинку з терасою, господарсько-утилітарна частина з контейнерним городом, фруктовий сад, декоративно-озеленена частина з клумбами та газоном. Розроблений генеральний план враховує композиційні осі, видові точки, чергування відкритих і напіввідкритих просторів, що формують зорову динаміку ділянки.

4. Запропоноване озеленення території містить 28 видів рослин — дерева, кущі, злаки, трав'янисті, багаторічники, ліани, екзотичні рослини. Перевагу надано поєднанню декоративної привабливості з адаптаційною здатністю до кліматичних умов. У проєкті запропоновано для використання такі види, як *Betula pendula*, *Pinus sylvestris*, *Hydrangea macrophylla*, *Lavandula angustifolia*,

Bougainvillea glabra, *Stipa tenacissima* тощо. Загальна площа зелених насаджень, включаючи газон, становить понад 1200 м² (близько 50 % ділянки, що є нормативом для країн ЄС).

5. Баланс території після благоустрою демонструє пропорційний і гармонійний розподіл простору: будівлі та споруди — 17,1%, мощення — 5,2%, декоративні дерева, кущі та квітники — 5,9%, газон — 42,6%. Усі елементи вписані в простір так, щоб зберегти немов би прозорість композиції, візуальну легкість і функціональну зручність.

6. Елементи благоустрою представлені різноманітними малими архітектурними формами. Наявні: тераса з меблями і парасолею, альтанка, лава, декоративна решітка, пергола. Усі МАФи виготовлені з матеріалів, що поєднують довговічність та естетичність: дерево, камінь, метал. Запропоновані конструктивні рішення гармонізують із загальною концепцією приватного подвір'я, забезпечуючи комфортну експлуатацію.

7. Розроблено комплекс агротехнічних заходів щодо догляду за зеленими насадженнями, які містять регулярне косіння газонів, обрізування, формування, мульчування, підживлення, захист від хвороб та шкідників. Таблиця етапів догляду за газоном включає рекомендації щодо частоти поливу, висоти стрижки, режиму аерації та підживлення. Враховано потреби кожного виду рослин, зокрема їхню волого- та світлолюбність, морозостійкість, стійкість до захворювань.

Вважаємо, що запропоновані проєктні рішення демонструють можливість створення на присадибній ділянці гармонійного та функціонального середовища, де поєднуються просторове різноманіття, естетика, комфорт і екологічна стійкість.

Запропоновані рішення можуть бути втілені на практиці та адаптовані до інших ділянок зі схожими природними та містобудівельними умовами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Alyssa L. Tapestry Lawns Are the Prettiest Low-Maintenance Way to Attract More Pollinators to Your Yard. 2025. Електронний ресурс. URL: <https://www.realsimple.com/tapestry-lawn-11738387>. Дата звернення: 20.05.2025.
2. Janet L. The healing power of gardening: A missouri womans journey. Електронний ресурс. URL: <https://www.gardendesign.com/missouri/healing-power-of-a-garden.html>. Дата звернення: 20.09.2025.
3. Morgan N. These 5 Garden Trends Will Take Over This Summer—and They All Have One Thing in Common. 2020. Електронний ресурс. URL: <https://www.realsimple.com/2025-garden-trends-houzz-11738536>. Дата звернення: 21.05.2025.
4. Madeline B. 10 Xeriscape Ideas for a Beautiful, Water-Wise Garden. Електронний ресурс. URL: <https://www.marthastewart.com/8336571/xeriscaping-ideas>. Дата звернення: 21.05.2025.
5. Prem R. Abhratanu G. Satadal A. Suchandra B. Internet of Things and smart sensors in agriculture: Scopes and challenges. 2023. Електронний ресурс. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2666154323002831>. Дата звернення: 21.05.2025.
6. Pinterest. Веб-сайт. URL: <https://uk.pinterest.com/pin/211174974261607/>. Дата звернення: 21.05.2025.
7. Xeriscaping: Електронний ресурс. URL: <https://en.m.wikipedia.org/wiki/Xeriscaping>. Дата звернення: 20.05.2025.
8. Агротехнічні засоби створення насаджень та догляду за садово-парковим об'єктом. Веб-сайт. URL: <https://studfile.net/preview/5403575/page:12/>. Дата звернення: 21.05.2025
9. Гравійний сад: чарівність степового ландшафту на вашій ділянці. Веб-сайт. URL: <http://dachadecor.com.ua/stili-landshaftnogo-dizayna/graviyniy-sad->

ocharovanie-stepnogo-landshafta-na-vashem-uchastke.htm. Дата звернення: 20.05.2025.

10. Екологічний паспорт Київської області: Веб-сайт. URL: <https://mepr.gov.ua/wp-content/uploads/2023/04/Ekologichnyj-pasport-Kyyivska-oblast.pdf>. Дата звернення: 21.05.2025.

11. Кравченко О.І. (2021). *Сучасні тенденції розвитку ландшафтного дизайну в Україні*. Вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України.

12. Кісєль І. М. Ландшафтна архітектура: навч. посіб. І. М. Кісєль. Київ: Центр учбової літератури. 2015. С. 216.

13. Кучерявий В.П. Озеленення населених місць. Львів: Новий світ-2000, 2005. 456 с.

14. Ключєва І.В. Ландшафтний дизайн. Харків Веста. 2010. С. 165.

15. Кохановський В.М. Декоративна дендрологія: навч. пос. Суми: Сумський національний аграрний університет, 2003. С. 284.

16. Кушнір А. І., Суханова О.А. Методичні рекомендації до виконання лабораторних робіт з дисципліни «Садово-паркове будівництво» 4-е видання, переробл. та допов. Київ, НУБіП, 2019. С. 84.

17. Малік Т. В. Історія дизайну архітектурного середовища: навч. посіб. Київ: КНУБА, 2003. 192 с.

18. Національний університет біоресурсів і природокористування України – Кафедра ґрунтознавства та охорони ґрунтів. Веб-сайт. URL: <https://nubip.edu.ua/node/10650>. Дата звернення: 22.05.2025

19. Публічний звіт голови Вишгородської районної державної адміністрації про підсумки у 2018 році. 2018. С. 44. URL: <https://vysh.gov.ua/wp-content/uploads/2019/03/Publichnyj-zvit-za-2018-stanom-na-06.03.2019.pdf>. Дата звернення: 20.05.2025.

20. Пушкар В.В. Ландшафтна архітектура і дизайн, фітодизайн, садово-паркове будівництво, паркознавство, декоративне рослинництво: словник-довідник термінів. Київ. НАКККіМ, 2014. С. 200.

21. Сад в природному стилі — 25 фото для натхнення. 2020. Веб-сайт. URL: <https://zelenasadyba.com.ua/landshaftnij-dizajn/sad-v-prirodnomu-stili-25-foto-dlya-natxnennya.html>. Дата звернення: 19.05.2025.
22. Сад в стилі мінімалізм: вишукана лаконічність. Веб-сайт. URL: <https://buduemo.lutsk.ua/sad-v-stili-minimalizm-vishukana-lakonichnist/>. Дата звернення: 19.05.2025.
23. Садівництво та фермерство покращує психічний стан сильніше за фізичну активність на природі. Електронний ресурс. URL: <https://sobor.com.ua/news/priroda-2>. Дата звернення: 20.05.2025.
24. Савенки. Веб-сайт. URL: <https://surl.li/lmzhrb>. Дата звернення: 19.05.2025.
25. Сидоренко І. О., Міндер В. В., Методичні рекомендації до виконання курсового проекту з дисципліни «Ландшафтна архітектура» для студентів ОС Бакалавр спеціальності 206 Садово-паркове господарство: [навчальне видання]. Київ: Наукова столиця, 2021. С. 65.
26. Сидоренко І. О. Методичні рекомендації до вивчення з дисципліни «Основи композиції» для студентів спеціальності 206 «Садово-паркове господарство» скороченого терміну навчання: [навчальне видання]. Київ: Наукова столиця, 2021. С. 36.
27. Савосько В. М. Флористичний склад та екоморфічний спектр деревно-чагарникових видів садово-паркового культурфітоценозу. Структура та розвиток культурфітоценозів Криворіжжя: монографія за ред. Е. О. Євтушенка, В. М. Савоська. Кривий Ріг: Діонат, 2017. С. 55-61.
28. Сьомка С. В. Основи дизайну архітектурного середовища : підруч. Київ : НАКККіМ, 2019. С. 464.
29. Стилi ландшафтного дизайну: Веб-сайт. URL: <https://uhod.ua/stili-landshaftnogo-dizayna.html?lang=uk>. Дата звернення: 22.05.2025
30. Тренди ландшафтного дизайну в 2024 році. 2024. Веб-сайт. URL: <https://www.buduymo.com.ua/trendy-landshaftnoho-dyzaynu-v-2024-rotsi/>. Дата звернення: 20.05.2025.

31. Чала В.С., Орловська Ю.В., Глущенко А.В. Європейські практики інвестування зеленого будівництва: Підручник Д.: ПДАБА. 2023. 148 с.

32. 55 надихаючих ідей садових доріжок з каменю: Веб-сайт. URL: <https://chiccrafts.info/dlya-doma/sad/sadovie-dorojki.html>. Дата звернення: 23.05.2025.

33. Graphisoft. Archicad. Офіційний сайт Graphisoft: веб-сайт. URL: <https://www.graphisoft.com/buy-now>

34. Lumion. Lumion – 3D rendering software for architects веб-сайт. URL: <https://lumion.com>

ДОДАТКИ

Передпроектний аналіз досліджуваної території

Рис. А.1. Опорний план досліджуваного об'єкту (розроблено автором)

Ландшафтний аналіз території

№	Характеристика і особливості об'єкту	Результат аналізу даних
1	Земельна власність	Приватна власність
2	Місцезнаходження	с. Савенки Київської області Вишгородського району
3	Кращі види, бідні види, неприємні види	Найкращі види розкриваються із південної та західної сторони. Бідними є види з північної сторони та північно-західної. Неприємні види загалом відсутні.
4	Обриси лісових територій та окремо стоячих деревних рослин. Які дерева з нанесених на підлягають збереженню і які повинні бути прибрані	На території присутні 2 виид дерев в хорошму стані, береза повисла (<i>Betula pendula</i>) 5 штук, сосна звичайна (<i>Pinus sylvestris</i>) 3 штуки
5	Рівень ґрунтових вод, паводка за даними натури	Рівень ґрунтових вод змінюватися сезонно й коливається в межах 1,5-3 м.
6	Перешкоди, що знаходиться поза ділянкою з приблизними відстанями до них і з напрямком на них	Відсутні
7	Логічно виправдані райони будівництва - ділянки	Вся ділянка
8	Логічно виправдані точки в'їзду і виїзду.	Точка в'їзду та виїзду знаходиться у південно-західному куті ділянки, де заплановано паркувальний майданчик і передбачено просторовий доступ до основних функціональних зон.
9	Сектори, де високі або низькі точки обрію створюють захист від сонця і вітру або, навпаки, підсилюють їх	Територія рівнинна, тому захисту від вітру і сонця сприятимуть насадження
10	Схема руху сонця	Загалом протягом дня вся ділянка освітлена сонцем. Сходить сонце в правій частині ділянки. Далі з південної частини сонце освітлює всю ділянку протягом дня.
11	Переважаючі вітри і вітерці	Загалом сильні вітри на ділянці відсутні, оскільки територія понижена. Є наявність невеликих південно-східних вітрів.

12	Вивчення заморозків, глибоких кишень застійного повітря	Глибокі кишені застійного повітря відсутні.
13	Мікрокліматичний аналіз ділянки	Клімат місцевості помірно континентальний: з м'якою зимою та теплим літом. Середня температура повітря за рік становить близько +7,5; +8°C. Найнижчі температури спостерігаються в січень до -5,5°C, а найвищі – в липні до +20°C.
14	Природні деталі, як, наприклад, джерела, незвичайний кущ, добре зв'язаний травянистий покрив землі, товщина чи відсутність дерну, земля зі слідами ерозії, ділянки що осіли, і так далі.	Присутній трав'янистий покрив, в незадовільному стані
15	Найменування та розміщення існуючих дорожніх смуг, розташованих на ділянці або прилеглих до неї	Населення села всього 135 жителів, тому немає активних дорожніх смуг. З південного та східного боків прилягає ґрунтова дорога.
16	Розміщення будівель і інших споруд, включаючи фундаменти, підвалини, мости, колодязі, цистерни тощо	Межує із приватними житловими будинками
17	Розміщення всіх стін, парканів, доріг, проїздів, бортових каменів, водостічних лотків, сходинок, доріжок, незамощених участків із зазначенням матеріалів мощення або покриття.	Присутній паркан по периметру ділянки
18	Рельєф місцевості.	Рельєф - рівнинний

Аналіз просторових якостей ландшафтної території

№ п.п	Просторова характеристика території об'єкту	Функціональне призначення території	Просторова якість	Очікуваний психоемоційний настрій території (чим буде забезпечуватись)	Пропозиції щодо зміни просторових якостей визначеної території
1.	Відкритий простір	Центральна прогулянкова зона, плодовий сад	Має візуальну відкритість, чіткі межі, радикальну симетрію та композиційну завершеність	Відчуття простору, свободи, легкості. Позитивна емоційність до споглядання ландшафту.	Встановлення декоративних акцентів (садові скульптури, інсталяції). Застосування покрової підсвітки уздовж доріжки для акцентування осей.
2.	Напіввідкритий	Контейнерний город, зона відпочинку з лежачками, декоративна клумба	Поєднує рослинне обрамлення і вільні простори, сприймається як камерний простір	Баланс між захищеністю і візуальною доступністю. Створює комфорт, легкий затінок і природну тишу	Посадка злаків і хвойних у якості напівпрозорих зелених стін. Можливе облаштування струмка або низького водного елемента.
3.	Закритий	Зона тераси з меблями, альтанка, паркування	Візуально захищений, обрамлений спорудами, живоплотами та групами дерев	Відчуття приватності, спокою, безпеки. Зниження візуального навантаження	Використання м'яких меблів, лаконічного освітлення, декоративних ширм або кашпо з виткими рослинами. Додати текстильні елементи (штори, навіси)

Аналіз планувальної та об'ємнопросторової композиції території ландшафтного об'єкту

№ п.п.	Функціональне призначення території (відповідно до проведеного зонування)	Тип видового розкриття (перспектива, видова точка)	Спосіб обробки виду (збережений, нейтралізований, змінений, акцентований)	Тип пейзажу по сприйняттю	Розмірні характеристик и пейзажної картини	Загальні характеристики виду та об'єкту огляду
1	Вхідна зона	Перспектива	Акцентований	Односюжетний, простий	Середня	Вид одразу формує візуальний настрій простору. Головна доріжка веде до будинку, акцентуючи напрям руху. Домінанта — фасад будинку та симетрія озеленення.
2	Додатковий вхід (паркування)	Перспектива	Акцентований	Односюжетний, простий	Середня	Погляд спрямовано вглиб ділянки, де відкривається вид на частину газону і терасу. Вид викликає інтерес до руху углиб простору.
3	Прогулянкова зона	Перспектива, видові точки	Збережений	Односюжетний, простий	Велика	Криволінійна доріжка формує динаміку сприйняття, створюючи поступове відкриття пейзажу. Рослинні групи підсилюють ефект ритму.
4	Зона тихого відпочинку (альтанка, лежачки)	Перспектива	Змінений	Односюжетний, простий	Середня	Напівзатінене місце, відокремлене рослинністю. Вид створює спокійний, камерний настрій, переважають м'які лінії й фактури.
5	Зона декоративного огородинства	Видова точка	Збережений	Двосюжетний, структурний	Середня	Погляд із зони відпочинку відкриває частину городу. Відчутна функціональна цінність простору, композиційно врівноважена зеленими елементами.

Продовження табл. А.3

6	Тераса з меблями і парасолею	Видова точка	Акцентований	Односюжетний, інтимний	Невелика	Створює закриту пейзажну картину. Основна увага на зоні меблів і квітковому обрамленні. Простір спонукає до зосередженого відпочинку.
7	Плодовий сад	Перспектива	Збережений	Односюжетний, регулярний	Середня	Вид витягується вздовж садової частини. Формує спокійне тло з орієнтацією на ритм дерев і сітку посадок.

Аналіз елементів для забезпечення екологічного комфорту середовища ландшафтного об'єкту

№ п. п.	Назва елементів, призначення	Місце розташування на території об'єкту (функціональна зона, або маршрут)	Вигляд (фото, рисунок(аналог або власна розробка))	Загальна характеристика елемента	Очікуваний ефект
Елементи екологічного комфорту					
1	Елементи для регуляції інсоляції	Прогулянкова зона, зона відпочинку		Листяні дерева (церцис, японський клен, берези) створюють плямисту тінь, захищаючи від перегріву	Регулювання мікроклімату, захист від перегрівання у літній період
2	Елементи для регуляції аерації	Периметр ділянки (південний і західний боки)		Посадка хвойних дерев (сосна, ялівець, дазіліріон) формує вітрозахисну смугу	Послаблення вітрового тиску, захист садиби від протягів

Елементи функціонального комфорту

1	Елементи для організації місць індивідуального відпочинку	Зона тихого відпочинку (альтанка)		Дерев'яна пергола з м'якими меблями, розміщена серед квітників і декоративних злаків	Спокійна приватна зона для релаксації
2	Елементи з поліфункцією (транзит / рекреація)	Контейнерний город		Високі декоративні грядки — функціональні та декоративні, відокремлені насадженням	Поєднання продуктивної діяльності з естетикою
3	Елементи для короткочасного відпочинку	Прогулянкові доріжки, зони уздовж фасаду		Лавки біля центральної доріжки, ліхтарі з підсвіткою, квіткові композиції вздовж маршрутів	Підвищення комфорту під час переміщення, візуальна привабливість

4	Організація естетично привабливої оглядової зони	Вигляд на плодови й сад і зону лежаків		Орієнтація видів з покровової доріжки на декоративно-господарську частину	Створення відкритих просторів для споглядання
---	--	--	--	---	---

